

O NOUĂ SPECIALIZARE – MEDICINA ARTELOR

New specialization – art medicine

Prof. Dr. Bogdan Constantin

Relația dintre medicină și arte, dincolo de atât de cunoscuta vocație artistică a multor medici creatori de artă, organizați în grupări literare, de arte plastice, orchestre proprii, unii dintre ei membrii ai grupărilor artistice profesioniste, medicina își dă întâlnire și pe un alt teren – *medicina artiștilor; medicina artelor*, sintagmă deja consacrată care delimitează o *specializare* a unor confrăți în tratamentul unor afecțiuni specifice ale artiștilor – muzicieni, plasticieni, scriitori.

Nu este (încă) o specializare cu diplomă universitară, existând doar inițiative private ale unor medici consacrați asistenței artiștilor, medici având vocația de iubitori ai artelor, ai artiștilor și chiar de practicanți ai unor arte; există un început de organizare: *Asociația Europeană de Medicină a Artelor*, cu sediul în Montauban, care în 1995 a inițiat o formare de 150 de ore pentru medicii doritori să se dedice asistenței medicale a artiștilor. Această asociație editează o revistă trimestrială, *Médecine des Arts*.

O altă asociație având aceeași misiune este *Bio-Amadeus*, cu sediul la Lyon. Ambele asociații organizează periodic, între altele, stagii deschise artiștilor și corpului medical la care participă și alți specialiști ai profesiunilor paramedicale. În sfârșit, exista la Lyon o *Clinică pentru muzicieni*, acelaș oraș organizând primul *Congres al Medicinii Artelor*.

„În prezent, discretă, confidențială, medicina artiștilor se instalează puțin câte puțin în lumea muzicii și, într-o mai mică măsură, în cea a artelor plastice; rămâne să fie informat de existența sa corpul medical“, observă Arlette Chabrol în „Le Bulletin de l'Ordre de Medecins“.

Așa cum există o medicină sportivă (a sportului) cu un statut de disciplină medicală și de specializare, tot așa ar trebui să existe și o medicină a artelor, fiindcă, susțin promotorii acestei necesare specializări, cei ce cunosc în profunzime artiștii profesioniști știu bine că ei „funcționează“ exact ca sportivi de înalt nivel. De exemplu, muzicienii au perioade de supra antrenament în repetițiile care preced pregătirea unui concert; acestea pot dura ore și zile întregi, până la epuizare; se adaugă tensiunile emoționale dinaintea apariției în public, stresul reprezentațiilor, deplasările multiple, orare perturbate, dezorganizarea vieții afective. Ca și

sportivii, ei își solicită intens corpul și psihismul. În locul clacajelor și rupturilor musculare ale sportivilor, muzicienii pot face tendinite, lordoze, artroze, distonii funcționale, sindroame de surmenaj. Patologia mâinii la instrumentiști (pianiști, violoniști), patologia vocii, a laringelui la soliștii vocali.

Nucleul de practicanți ai *Asociației* și-a lărgit câmpul de investigații și a integrat și alte arte, cele practicate de artiștii plastici – pictori și sculptori.

Ei lucrează cu produse toxice – acizi, detergenți, polimeri, fără a citi etichetele, singurul lucru care-i preocupă fiind efectul obținut pe plan artistic.

Datorită acestor contacte cu toxice profesionale, unii dezvoltă diferite boli de piele – toxidermii, alergodermii, dermite de contact și, în alte cazuri, chiar afecțiuni pulmonare grave. În timpul studiilor de formare, nimeni nu le atrage atenția asupra acestor riscuri. Sculptorii care manipulează diferite greutăți – blocuri de piatră, marmură, ciocan și daltă dezvoltă suferințe oste-articulare, inhalează pulveri la șlefuirea și polisarea sculpturilor. Studii epidemiologice au demonstrat că 70% din membrii unei orchestre au avut în cursul carierei lor o afecțiune profesională care i-a obligat să-și întrerupă un timp munca.

Diversitatea instrumentelor, vocea, suprasolicitările obligă abordarea diferitelor afecțiuni, în echipă, după caz – generalist, reumatolog, neurolog, dermatolog, oftalmolog, chirurg, otorinolaringolog la care se adaugă psiholog, kinetoterapeut, foniatru; ignorate, netratate, unele din aceste afecțiuni pot afecta cariera artiștilor. De aceea, specialiștii grupați în *Asociație* se mobilizează pentru prevenire, și acest lucru începând cu copiii, din familie și din școală. Mai întâi alegerea instrumentului să se facă în funcție de caracteristicile fizice și mentale ale copilului; apoi educația și instruirea părinților privind supravegherea posturii și gestualității corecte, evitarea presiunii parentale care poate duce la suprasolicitarea copilului, sursa de anxietate și frustrare, ceea ce îi face mai puțin apti pentru a-și valorifica potențialul de a performa în muzică.

Aceeași atenție trebuie acordată tinerilor și adulților atât în plan preventiv, cât și de intervenție, când o afecțiune profesională sau alta n-au putut fi evitate.